

Ящук Т. А.

кандидат економічних наук, доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМИ ПРОЄКТАМИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вища освіта в сучасному світі стає все більш динамічною та наукоємною галуззю, де ключову роль відіграють освітні проекти. Освітні проекти допомагають закладам вищої освіти впроваджувати нові підходи до навчання, підвищувати якість освіти, привертати талановитих викладачів і студентів, а також розвивати інноваційні програми. Проте, ефективне управління освітніми проектами вимагає науково-обґрунтованих підходів та практичних стратегій.

Сьогоднішні ЗВО максимально наближені до комерційних організацій: університети, академії та інститути активно борються за визнання на ринку освітніх послуг, відкривають нові, затребувані ринком праці спеціальності, впроваджують нові технології навчання з метою підвищення конкурентного статусу. Необхідність реалізації ЗВО значної кількості заходів, які володіють унікальністю, породжує використання для їх здійснення проектний підхід. Тому вітчизняні університети виявляються втягнутими в процес трансформації в проектно-орієнтовані організації. Більш того, з урахуванням специфіки сучасних умов функціонування, що характеризуються високим рівнем турбулентності, ЗВО повинні бути проектно-орієнтованими організаціями, з тим, щоб в кращому ступені виживати в конкурентному середовищі [1, с. 210].

Перш ніж говорити про освітні проекти, необхідно визначити їх відмінності від інших проектів ЗВО. Проекти ЗВО можуть бути різноманітними, наприклад, науковими, організаційними, стратегічними, соціально-побутовими, інноваційними тощо. Особливе місце серед низки таких проектів займають саме освітні проекти, адже вони спрямовані на досягнення основної мети діяльності ЗВО – підготовку кваліфікованих кадрів. Деякою мірою усі різновиди проектів ЗВО в кінцевому результаті скеровані на успішну реалізацію саме освітнього проекту.

Освітні проекти можуть бути частиною навчальної програми в освітньому закладі або ініціативою, яка виходить за межі стандартної освіти. Вони дозволяють студентам набувати нові знання і навички через практичний досвід та самостійну діяльність, що робить їх важливим елементом сучасної освітньої системи.

Унікальність продукту освітнього проекту зумовлюється низкою його властивостей. По-перше, продукт освітнього проекту створюється в межах реалізації конкретної програми та є окремою частиною загальної цілі програми. По-друге, унікальність продукту таких проектів визначають особливості користувачів проекту, їх інтелектуальні здібності, бажання тощо, що в кінцевому результаті впливає на якість продукту та визначає його унікальність.

Наступна та найвагоміша ознака освітнього проекту – це обмеження ресурсів, що визначає вартість проекту, перевищення якої в процесі реалізації може призвести до невиконання певних робіт, передбачених планом, погіршення якості продукту проекту, припинення реалізації проекту або його окремих фаз тощо.

Отже, зважаючи на основні ознаки терміну “проект” узагальнимо означення саме освітнього проекту: освітній проект – це комплекс впорядкованих дій та операцій, які мають тимчасовий характер та в межах виділених ресурсів направлені на створення унікального продукту у вигляді сформованих знань, умінь та навичок користувача проекту [2, с. 43].

Враховуючи новітні підходи у практиці проектної діяльності, необхідно розглядати управління освітніми проектами як розробку (проекткування) ідеальної моделі системи управління, де сконцентровані її пріоритетні напрями (чи основні характеристики). На користь такого підходу свідчать переваги, що практично задекларували свої можливості:

1) мобільність реагування на зміни навколишнього середовища (досягнення у галузі інформаційних технологій, орієнтація на суб'єкт-суб'єктні взаємодії в освітньому процесі, ідеологічні зміни в суспільстві як потреба перегляду змістовного компоненту навчання тощо);

2) концентрація зусиль професійно-активних фахівців різних галузей наукового і практичного знання для одночасного “прориву” (досягнення оптимальних результатів) у пріоритетних напрямках;

3) підвищення рівня особистої відповідальності кожного члена тимчасового колективу за досягненні результати;

4) залучення та розподіл матеріально-технічних та фінансових ресурсів безпосередньо при реалізації окремого проєкту.

Для галузі вищої освіти актуальним є те, що для ефективного управління проєктами добре структурованою має бути саме система. Суть структуризації в тому, що проєкт і система його управління розбивається на:

1) фази життєвого циклу освітнього проєкту, завдання, поодинокі робочі процеси, етапи роботи;

2) розподіл повноважень у загальному, окремі певні роботи учасників освітнього процесу, що пов'язані між собою у структуру робіт за проєктом;

3) організаційну структуру працівників за проєктом, подання розпоряджень, створення персоналізованих завдань;

4) створення матриці розподілу відповідальності й обов'язків працівників при виконанні робіт за проєктом, яка міститиме його структуру;

5) підсистеми за областями управління проєктом, а саме за рівнем владно-організаційного контролю, що функціонують практично протягом усіх фаз управління проєктом;

6) функції загально-системні, що реалізуються в структурі усіх підсистем протягом терміну існування усіх фаз реалізації проєкту [3, с. 208].

Освітні проєкти є важливим інструментом для забезпечення якості вищої освіти. Вони дозволяють впроваджувати інноваційні підходи до навчання, підвищувати ефективність освітнього процесу, сприяти професійному розвитку педагогічних працівників. Управління освітніми проєктами у вищій школі є складним процесом, який вимагає від керівників проєктів глибоких знань та практичних навичок у галузі педагогіки, менеджменту, економіки. Тому, педагогічні аспекти управління освітніми проєктами у вищій школі є актуальними і важливими для забезпечення успішної реалізації проєктів, оскільки включають формування мотивації учасників проєкту, підвищення професійної компетентності учасників проєкту, організацію ефективної комунікації між учасниками проєкту, створення сприятливого психологічного клімату в проєктній команді.

Література:

1. Пітерська В. М., Логінов О. В., Логінова Л. В. Механізм управління освітніми проєктами закладів вищої освіти. *Вісник Одеського національного морського університету*. 2020. №1 (61). С. 208–219.

2. Придатко О. В. Освітні проєкти та програми як об'єкт проєктного менеджменту. *Управління розвитком складних систем*. 2015. № 24. С. 42–48.

3. Кулініч О. М. Управління проєктами в системі освіти: поняття, зміст. *Публічне урядування*. 2020. №4 (24). С. 202–212. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/187/205>.